

Uchwała Nr 5/312/2021
Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu
z dnia 10 lutego 2021 r.

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 11 ust. 1 pkt 5 i ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2137) w związku z art. 91 ust. 1 i ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, z późn. zm.) Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu:

- I. Stwierdza nieważność uchwały Nr XXVII/158/2020 Rady Miejskiej w Golinie z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych, w części obejmującej § 1 ust. 8 i ust. 9, z powodu sprzeczności z przepisami art. 10 ust. 1 pkt 6 w związku z art. 8 pkt 6 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170, z późn. zm.).
- II. Stwierdza, że uchwała Nr XXVII/158/2020 Rady Miejskiej w Golinie z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych w części obejmującej § 1 ust. 5 i ust. 6 została podjęta z naruszeniem art. 10 ust. 1 pkt 4 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.
- III. Uznaje, że naruszenie prawa w pkt II ma charakter nieistotny.

Uzasadnienie

Przedmiotowa uchwała doręczona została tutejszej Izbie w dniu 14 stycznia 2021 r. Rada Miejska w Golinie powołując się na art. 18 ust. 2 pkt 8 ustawy o samorządzie gminnym, art. 10 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych na rok 2021 (M.P. z 2020 r. poz. 673) uchwaliła stawki podatku od środków transportowych.

Na podstawie art. 61 § 1 i 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego w związku z art. 91 ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, Regionalna Izba Obrachunkowa w Poznaniu zawiadomiła Przedstawicieli Gminy o wszczętym postępowaniu nadzorczym w odniesieniu do przedmiotowej uchwały, wyznaczając termin jej rozpatrzenia na dzień 10 lutego 2021 r.

Rozpatrując sprawę uchwały na posiedzeniu w ww. dniu Kolegium Izby po zapoznaniu się z jej treścią ustaliło i zważyło, co następuje.

Stosownie do postanowień wynikających z art. 18 ust. 2 pkt 8 ustawy o samorządzie gminnym do wyłącznej kompetencji rady należy podejmowanie uchwał w sprawach podatków i opłat, w granicach określonych w odrębnych ustawach. Właściwość rad gmin odnośnie stanowienia w sprawach podatków i opłat lokalnych została uregulowana w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych. Na podstawie art. 10 tej ustawy, rady gmin określają stawki podatku od środków transportowych. W art. 8 ustawy wymienione zostały środki transportowe podlegające opodatkowaniu, natomiast w art. 10 maksymalne stawki podatków poszczególnych środków transportowych oraz postanowiono, że dla określonej kategorii środków transportowych stawki podatku nie mogą być niższe niż określone w załączniku do ustawy. Regulacje odnośnie ciągników siodłowych i balastowych przystosowanych do używania łącznie z naczepą lub przyczepą o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton znalazły się w art. 10 ust. 1 pkt 4 ustawy (odwołującym się do załącznika Nr 2), a odnośnie przyczep i naczep, które

łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą równą lub wyższą niż 12 ton, z wyjątkiem związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego znalazły się w art. 10 ust. 1 pkt 6 ustawy (odwołującym się do załącznika Nr 3). W dniu 8 października 2020 r. Minister Finansów wydał – na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 12b ust. 4 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych – obwieszczenie w sprawie stawek minimalnych podatku od środków transportowych obowiązujących w 2021 r. Mocą tego obwieszczenia ogłoszone zostały stawki podatku na rok 2021, określone w załącznikach Nr 1 – 3 do ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

Rada Miejska w Golinie w dniu 29 grudnia 2020 r. podjęła uchwałę Nr XXVII/158/2020 w sprawie określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych, która została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego w dniu 31 grudnia 2020 r. pod poz. 10292.

Kolegium Izby porównało stawki podatku od środków transportowych ustalone przez Radę Miejską w Golinie w badanej uchwale ze stawkami ustalonymi w dotychczas obowiązującej uchwale Nr XXVIII/144/2016 Rady Miejskiej w Golinie z dnia 24 listopada 2016 r. w sprawie wysokości stawek podatku od środków transportowych (uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego dnia 28 listopada 2016 r. pod poz. 7297) i stwierdziło, że dla trzech kategorii pojazdów stawki podatku od środków transportowych zostały ustalone na poziomie niższym, a mianowicie:

- od samochodów ciężarowych z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne, o liczbie osi trzy, o dopuszczalnej masie całkowitej równej lub wyższej niż 21 ton ustalono stawkę w wysokości 1.150 zł (stawka z poprzedniej uchwały 1.286 zł),
- od ciągników siodłowych i balastowych przystosowanych do używania łącznie z naczepą lub przyczepą z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne o liczbie osi dwie, o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów powyżej 36 ton ustalono stawkę w wysokości 1.590 zł (stawka z poprzedniej uchwały 1.793 zł),
- od przyczep i naczep z zawieszeniem pneumatycznym lub uznanym za równoważne o liczbie osi trzy, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą powyżej 36 ton ustalono stawkę w wysokości 1.100 zł (stawka z poprzedniej uchwały 1.280 zł),

Dla pozostałych pojazdów Rada Miejska w Golinie ustaliła stawki na takim samym poziomie jak w uchwale Nr XXVIII/144/2016 z dnia 24 listopada 2016 r.

W § 4 uchwały Rada postanowiła, co następuje: *„Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego i obowiązuje od 01 stycznia 2021 r.”.*

W art. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ustawodawca stwierdził, że akty normatywne, zawierające przepisy powszechnie obowiązujące, ogłaszane w dziennikach urzędowych wchodzi w życie po upływie czternastu dni od dnia ogłoszenia, chyba że dany akt normatywny określi termin dłuższy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach istnieje możliwość nadania aktowi prawa miejscowego wstecznej mocy obowiązującej, jeżeli zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie. Uchwały w sprawie podatków od środków transportowych ogłaszane są w wojewódzkim dzienniku urzędowym (art. 13 pkt 2 ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych). Należy zauważyć, że ustawa o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych przewiduje w art. 5 wyjątki od tej zasady, bowiem przepis ten dopuszcza w szczególnie uzasadnionych przypadkach nadanie aktowi normatywnemu mocy wstecznej, wówczas gdy zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie. W orzecznictwie administracyjnym ukształtowało się stanowisko, iż zakaz retroaktywności nie ma więc charakteru bezwzględnie obowiązującego, nie obejmuje przypadków, gdy akty prawa miejscowego podejmowane przez

gminnych prawodawców zmniejszają ciężary podatkowe. W tych okolicznościach nie ma podstaw do kwestionowania badanej uchwały z uwagi na niedochowanie 14-dniowego terminu vacatio legis.

Badana uchwała ma jednak inne nieprawidłowości, które dyskwalifikują część jej postanowień.

W § 1 ust. 8 i ust. 9 ustalono stawki podatku od środków transportowych w następujący sposób:

„8. *Od przyczep i naczep z zawieszeniem pneumatycznym lub uznanym za równoważne, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą równą lub wyższą niż 12 ton, w zależności od liczby osi:*

a) jedna oś: - od 12 ton do 36 ton włącznie 455,00 zł - powyżej 36 ton 506,00 zł

b) dwie osie: - od 12 ton do 36 ton włącznie 890,00 zł - powyżej 36 ton 1 451,00 zł

c) trzy osie: - od 12 ton do 36 ton włącznie 1 136,00 zł - powyżej 36 ton 1 100,00 zł

9. *Od przyczep i naczep z innym systemem zawieszenia, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą równą lub wyższą niż 12 ton, w zależności od liczby osi:*

a) jedna oś: - od 12 ton do 36 ton włącznie 550,00 zł - powyżej 36 ton 720,00 zł

b) dwie osie: - od 12 ton do 36 ton włącznie 1 270,00 zł - powyżej 36 ton 1 850,00 zł

c) trzy osie: - od 12 ton do 36 ton włącznie 1 766,00 zł - powyżej 36 ton 1 850,00 zł”

Przedmiot opodatkowania, dla którego ustalono ww. stawki podatku od środków transportowych określony został w sposób szerszy niż w przepisie art. 8 pkt 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, bowiem nie zawiera wyłączenia przyczep i naczep związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego.

Należy również zauważyć, że organ stanowiący ustalił stawki podatku od środków transportowych od przyczep i naczep z zawieszeniem pneumatycznym lub uznanym za równoważne, a także z innym systemem zawieszenia, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą równą lub wyższą niż 12 ton o liczbie osi jedna, dwie i trzy, natomiast zaniechał określenia stawek podatku dla tej grupy pojazdów posiadających więcej niż trzy osie.

W ocenie Kolegium Izby, Rada Miejska ustalając w § 1 ust. 8 i ust. 9 badanej uchwały stawki podatku od środków transportowych dla wszystkich przyczep i naczep, które łącznie z pojazdem silnikowym posiadają dopuszczalną masę całkowitą równą lub wyższą niż 12 ton (bez wyłączenia przyczep i naczep związanych wyłącznie z działalnością rolniczą prowadzoną przez podatnika podatku rolnego), wykroczyła poza zakres upoważnienia ustawowego do wydania aktu prawa miejscowego określonego w art. 10 ust. 1 pkt 6 w związku z art. 8 pkt 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. Kolegium oceniło, iż uchwała w tej części istotnie narusza prawo i postanowiło o wyeliminowaniu z obrotu prawnego postanowień § 1 ust. 8 i ust. 9 przedmiotowej uchwały.

W § 1 ust. 5 i ust. 6 badanej uchwały ustalono stawki podatku od środków transportowych od ciągników siodłowych i balastowych przystosowanych do używania łącznie z naczepą lub przyczepą z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne, a także z innym systemem zawieszenia o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton o liczbie osi dwie i trzy, natomiast zaniechano ustalenia stawek dla tej grupy pojazdów, które mają więcej niż trzy osie.

Zatem Rada Miejska w odniesieniu ciągników siodłowych i balastowych przystosowanych do używania łącznie z naczepą lub przyczepą z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne nie w pełni wykonała dyspozycję przepisu art. 10 ust. 1 pkt 4 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, czym naruszyła przepisy prawa w sposób nieistotny.

W tym miejscu należy wskazać, iż zgodnie z treścią art. 20a ust. 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych w przypadku nieuchwalenia stawek podatku, o którym mowa w art. 10 ust. 1 ustawy (podatek od środków transportowych) stosuje się stawki obowiązujące w roku poprzedzającym rok podatkowy.

Zatem od ciągników siodłowych i balastowych przystosowanych do używania łącznie z naczepą lub przyczepą z zawieszeniem pneumatycznym lub zawieszeniem uznanym za równoważne, a także z

innym systemem zawieszenia o dopuszczalnej masie całkowitej zespołu pojazdów równej lub wyższej niż 12 ton o liczbie osi więcej niż trzy, będą miały zastosowanie stawki podatku od środków transportowych ustalone w § 1 ust. 5 lit. b i ust. 6 lit. b uchwały Nr XXVIII/144/2016 Rady Miejskiej w Golinie z dnia 24 listopada 2016 r. w sprawie wysokości stawek podatku od środków transportowych.

W przypadku zaś stwierdzenia przez organ nadzoru nieważności uchwały podatkowej (w części lub w całości) i niewprowadzenia przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, w sposób wymagany prawem, nowych stawek, będą (w miejsce stawek, co do których stwierdzono nieważność) obowiązywały stawki z roku poprzedzającego rok podatkowy (art. 20a ust. 1 u.p.o.l). Zatem w tym przypadku będą miały zastosowanie stawki podatku od środków transportowych ustalone w § 1 ust. 8 i ust. 9 uchwały Nr XXVIII/144/2016 Rady Miejskiej w Golinie z dnia 24 listopada 2016 r. w sprawie wysokości stawek podatku od środków transportowych, których przedmiot opodatkowania został określony zgodnie z przepisem art. 8 pkt 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

Mając powyższe na uwadze Kolegium Izby postanowiło jak w sentencji.

Przewodnicząca Kolegium
Regionalnej Izby
Obrachunkowej w Poznaniu

/-/ Grażyna Wróblewska

Pouczenie: Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze, w zakresie pkt I, przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu, za pośrednictwem Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu, w terminie 30 dni od daty jego doręczenia.